

ปราสาททง...โบราณสถานแห่งลมหายใจของตำบลปราสาททง

Prasat Tanong : The Castle remains of the people Prasat Tanong district,
Surin province.

พระปลัดวัชร วัชรญาณ (เกิดสบาย)^๑

Phra Pladwatchara Vachirayano (Kerdsabai)

น.ธ.เอก, พ.ธ.บ., M.A. (Buddhist studies)

บทคัดย่อ

ปราสาททงเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญยิ่งของชาวตำบลปราสาททง และชาวบ้านปราสาท เสมือนหนึ่งเป็นลมหายใจของชาวตำบลปราสาททงโดยเล็งถึงคุณค่าและอิทธิพลของปราสาททงที่มีต่อวิถีชีวิตของคน โดยการศึกษาสำรวจโบราณสถานปราสาททง ปราสาทหินปราสาททงครั้งนี้ จากการได้ศึกษาพบว่า ๑) มีอิทธิพลด้านความเชื่อเป็นแนวเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ๒) เป็นศูนย์รวมทางสังคมให้เกิดความสุข ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันในวันสำคัญในตำบล ๓) ทำให้ด้านวิถีชีวิตทำให้บุคคลเว้นข้อห้ามและปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกา ของสังคมศีลธรรมทางศาสนาพุทธ และไม่เอาเปรียบคนอื่น และไม่ทำลายสาธารณสมบัติกลางของชุมชน ใช้วิถีชีวิตอย่างสอดคล้องกับชุมชนธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน

คำสำคัญ ปราสาททง , .โบราณสถาน,

Abstract

Prasattanong is an important historical site of the Thuong Than District. And the castles. It is the breath of the people of the castle, with the aim of the value and influence of the castle on the way people live. This is a study of the castles of Prasattanong are The study found that: 1) there is a strong belief in local identity. 2) It is a social center for happiness. 3) Make a lifestyle, make the person abstain, abstain and obey the rules and regulations of the society. And do not take advantage of others. And not destroy the public domain of the community. Living in harmony with the natural and cultural community.

Keywords Prasattanong Castle, Ancient Ruins,

^๑ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

๑ ความนำ

ตำบลปราสาททอง เป็นตำบลหนึ่งในจำนวน ๑๘ ตำบล ของอำเภอปราสาท ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งแยกออกมาจากตำบลก้งแอน ประวัติความเป็นมา มีผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่าบ้านทองตั้งชุมชน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๐ ซึ่งมีผู้คนอพยพมาจากประเทศเขมร เข้ามาตั้งชุมชนบ้านทอง เหตุที่มีชื่อว่า ทอง นั้นเนื่องจากแหล่งที่ตั้งบ้านทองนั้นมีต้นทอง (ต้นประดู่) เป็นจำนวนมาก จึงตั้งชื่อบ้านว่าบ้านทอง สำหรับที่มาของตำบลปราสาททองนั้น เป็นการรวมชื่อของสองหมู่บ้าน คือบ้านทองกับบ้านปราสาทนั้น ซึ่งบ้านปราสาททองนั้น เป็นที่ตั้งของปราสาทหินซึ่งเป็น ศาสนสถานตามแบบอย่างเขมร เป็นแหล่ง ชุมชนโบราณ จึงเป็นที่มาของตำบลปราสาททอง และมีภาษาพูด (ภาษาท้องถิ่น) เป็นภาษาเขมร พื้นที่ สภาพทั่วไปของตำบลปราสาททอง เป็นที่ราบสูง ลักษณะดินเป็นดินทรายพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบโล่ง ใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกทำการเกษตรและเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน เขตพื้นที่ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลโพลทิดใต้ ติดต่อกับ ตำบลปรีอทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลก้งแอนทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลสมุด อาชีพหลักคืออาชีพกสิกรรม ทุกวันนี้เป็นตำบลขนาดกลางที่มีประชากรไม่มากนัก และเป็น ศูนย์กลางแห่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนหนึ่งในเขตอำเภอปราสาท

๒. ปราสาททอง [Prasat Tanong]

สำหรับปราสาทหินปราสาททอง ได้รับการขึ้นทะเบียนและประกาศในราชกิจจานุเบกษา :: เล่มที่ ๑๑๘ ตอนที่ ๓๓ง. เมื่อ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ตั้งอยู่ที่ บ้านปราสาท ตำบลปราสาททอง อำเภอ ปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นปราสาทประเภทปราสาทศิลาแลง สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ ศิลปะแบบบาปวน) มีวัตถุประสงค์ : เป็นเทวสถาน ปราสาททองมีลักษณะเป็นอาคารขนาดใหญ่ ก่อสร้างด้วยอิฐปนหินทรายและศิลาแลงจำนวน ๒ กลุ่ม ตั้งเรียงกันหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ตามลำดับ คือพลับพลาและปราสาทประธาน ด้านพลับพลานั้นตั้งอยู่หน้าปราสาทประธาน มีแผนผัง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดใหญ่ ก่อด้วยศิลาแลง มีบันไดทางขึ้นลงทั้ง ๘ ทิศ^๒ มีสภาพชำรุดเหลือเพียง ฐานบัวก่อด้วยศิลาแลง มีบันไดทางขึ้นลง ๑๐ บันได ด้านปราสาทประธาน ตั้งอยู่บนฐานปึกก่าก่อด้วย ศิลาแลง ทำให้สูงกว่าพลับพลา สภาพปราสาทประธานชำรุด ประกอบด้วยอาคารสำคัญ ๓ หลัง คือ ปราสาทประธานสำหรับประดิษฐานเทวรูปและมีบรรณาลัยหรือวิหาร ๒ หลัง และที่สำคัญคือ พบทับ หลังหินทรายแบบศิลปะเขมรสมัยบาปวน (ราวกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๗) จำนวนหลายชิ้น สลักเป็นรูปบุคคลนั่งชันเข่าเหนือหน้ากาลและรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ^๓ นอกจากนี้ได้ฐานปราสาทแห่งนี้ขุดพบโครงกระดูกมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายยุคเหล็กอายุ

^๒ กรมศิลปากร ประวัติเมืองสุรินทร์ , (กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวง วัฒนธรรม ๒๕๕๐) , หน้าที่ ๕๑

^๓ อ้างแล้ว หน้าเดียวกัน

๒๕๐๐-๑๕๐๐ ปี^๔ และแหล่งเตาถลุงเหล็กที่มีชีตะกรัน แร่เหล็กสะสมอยู่เป็นจำนวนมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าในบริเวณบ้านปราสาทแห่งนี้ ได้เคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์มาแล้วตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายยุคเหล็ก ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ จึงได้มีชุมชนวัฒนธรรมเขมรโบราณที่นับถือศาสนาฮินดูเข้ามาตั้งชุมชนพร้อมกับสร้างปราสาททงขึ้นเป็นศาสนสถานประจำชุมชน^๕

๒.๑. บารายด้านหน้าปราสาท

คำว่า บาราย (Baray) เป็นแหล่งเก็บน้ำที่ถูกสร้างขึ้นในรูปแบบของอาณาจักรขอมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บารายที่ใหญ่ที่สุด มีอยู่สองแห่งคือ บารายตะวันออก และ บารายตะวันตก ในเมืองพระนคร ประเทศกัมพูชา บารายมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า นักประวัติศาสตร์ต่างสันนิษฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและการทำงานของบาราย บางท่านเชื่อว่า บารายเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นมาโดยมีจุดประสงค์ทางนโยมัย ซึ่งแสดงความหมายถึงทะเลที่อยู่ล้อมรอบเขาพระสุเมรุ ท่านอื่น ๆ มีทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้บารายเป็นแหล่งเก็บน้ำ สำหรับการชลประทานของไร่นาต่าง ๆ ทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะเป็นไปได้ว่า บารายได้ถูกสร้างขึ้นมาด้วยทั้งสองเหตุผล หรือเหตุผลอื่น ๆ อีก^๖

สำหรับปราสาททง ออกไปทางทิศตะวันออกจากตัวปราสาททงไปประมาณ ๒๐๐ เมตรเป็นที่ตั้งของบารายหรืออ่างเก็บน้ำโบราณขนาดใหญ่ แผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งสร้างขึ้นตามคติการวางผังเมืองของชุมชนและเป็นแหล่งเก็บน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคของชาวบ้านในอดีต ปัจจุบันชาวบ้านเรียกว่า สระละเบ็ก หรือหนองน้ำละเบ็ก ชาวบ้านมีความเชื่อว่า เป็นบารายเก่าโบราณ ที่คนในพื้นที่ให้ความเคารพ คนเก่าแก่ของชุมชนมักมีเรื่องเล่า ถึงสิ่งที่ซ่อนเร้น ลึกลับทางธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อยครั้งในสระบารายแห่งนี้ โดยเกิดขึ้นเมื่อครั้งก่อนเป็นประจำ จนชาวบ้านในบ้านปราสาทให้ความเคารพ จึงได้ตั้งศาลใกล้กับสระว่า ศาลาปูตาลเบ็ก หรือตาละเบ็ก หากแม้มีกิจกรรมอะไรชาวบ้านและผู้นำชุมชนจะเข้าไปเช่นไหว้ แจ็งกล่าวก่อนทุกครั้ง ปัจจุบันได้มีการดำเนินการขุดลอกใหม่ทำให้สภาพของแหล่งน้ำโบราณหายไป และยังคงเป็นลักษณะสี่เหลี่ยมตามคติการสร้างบารายไว้อย่างชัดเจน

๒.๒. หลักฐานโบราณคดีที่พบในปราสาททง นำไปสู่การเล่าประวัติเมืองสุรินทร์

สุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเป็นมายาวนาน จากหลักฐานทางโบราณคดี ที่พบข้อมูลในพงศาวดาร เรื่องเล่าตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นที่อยู่ของชนหลายเผ่าพันธุ์ ทั้ง ไทย เขมร ลาว กวยหรือกวย ทำให้มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ตัวเมืองเมืองสุรินทร์ พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์มีมนุษย์เข้ามาตั้งชุมชนแล้วตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ลักษณะชุมชน

^๔ เอกสารประกอบ ในการนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์ ในตอนหนึ่งกล่าวถึงเรื่องราว ร่องรอยของชุมชนโบราณที่สำคัญในจังหวัดสุรินทร์ มีการค้นพบ โครงกระดูกมนุษย์เพศชาย อายุประมาณ ๓๕-๔๐ ปี ปัจจุบันได้นำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์

^๕ กรมศิลปากร คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, ๒๕๔๔ : หน้า ๕๐

^๖ [ออนไลน์] บาราย <http://www.wikiwand.com/th/%E๐%B๘%๙A%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%A๓%E>, สืบค้นข้อมูล เมื่อวันที่ ๒๕๖๑ เวลา ๒๑.๐๐ น.

เป็นเนินดินมีคูน้ำคันดินล้อมรอบ ขนาดกว้างประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ยาวประมาณ ๑,๓๐๐ เมตร เป็นลักษณะเฉพาะของแผนผังเมืองโบราณตั้งแต่ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายถึงสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้นซึ่งพบทั่วไปในเขตภาคอีสานตอนล่าง กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมืองสุรินทร์ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๕ ตอนที่ ๙๘ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๑ จากการศึกษาวิจัยการและสำรวจพบแหล่งโบราณคดีในจังหวัดสุรินทร์ กว่า ๕๙ แห่ง ส่วนมากเป็นชุมชนโบราณที่มีคูน้ำ-คันดินล้อมรอบ ได้แก่ แหล่งโบราณคดีบ้านโนนสวรรค์ ตำบลนาหนองไผ่ อำเภอชุมพลบุรี หมู่บ้านเป็นเนินสูงเกือบ ๓ เมตร พบโบราณวัตถุได้แก่ เศษภาชนะดินเผาแบบต่างๆ รวมทั้งภาชนะเคลือบสีน้ำตาลแบบขอม และพบภาชนะที่ใช้บรรจุมีลักษณะเป็นภาชนะก้นมนขนาดใหญ่ ที่ใช้ในการฝังศพครั้งที่สองของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่มีอายุอยู่ในราว ๒,๐๐๐-๑,๕๐๐ ปี มาแล้ว พบมากไปตลอดลุ่มแม่น้ำมูลตอนกลางแถบจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด เป็นลักษณะของกลุ่มวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ ปัจจุบันจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์ แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท ตำบลปราสาทท่ง อำเภอปราสาท แหล่งโบราณคดีแห่งนี้เป็นที่ตั้งของปราสาทท่ง เป็นโบราณสถานขอมซึ่งกรมศิลปากรมีโครงการขุดแต่ง ในปี พ.ศ.๒๕๓๖ และได้ขุดตรวจชั้นดินทางด้านหลังของโบราณสถานพบหลักฐานสำคัญแสดงให้เห็นถึงการอยู่อาศัยของมนุษย์มาก่อนจะสร้างปราสาท คือ โครงกระดูกมนุษย์เพศชาย อายุประมาณ ๓๕- ๔๐ ปี^๗ ปัจจุบันได้นำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์ นอกจากนี้แหล่งโบราณคดีทั้งสองแหล่งนี้แล้ว ยังไม่มีการขุดค้นตามหลักวิชาการในอีกกว่า ๕๐ แห่ง อาศัยเพียงเทียบเคียงค่าอายุกับแหล่งอื่น ๆ พอสรุปได้ว่ามีอายุอยู่ในราว ๒,๐๐๐-๑,๕๐๐ ปี มาแล้ว จึงเป็นสถานที่ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์ในการสืบค้นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ของคนสุรินทร์และการอยู่อาศัยของคนในชุมชนก่อนการสร้างปราสาทในอดีต

๒.๓. การบูรณะ

จากที่กรมศิลปากรเร่งสำรวจทดลอง ประกอบหินปราสาทท่ง เพื่อการบูรณะหลังจากพังมาแล้วหลายสิบปี สำนักงานศิลปากรที่ ๑๒ จังหวัดนครราชสีมากรมศิลปากร ได้ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัดปุราณรักษ์ เข้ามาทำการสำรวจ ทดสอบประกอบหินปราสาท เพื่อหาโครงร่างของปราสาทท่ง ที่แท้จริง และการประกอบกันขึ้นเป็นรูปปราสาทหิน หลังกำแพงปราสาทได้ทลายลงมาพังเสียหายมานานหลายสิบปีแล้ว และยังคงดินทับถมจนหมดไม่เหลือรูปเค้าโครงเดิมของปราสาทให้เห็น ทั้งนี้การสำรวจทดสอบประกอบหินปราสาทเพื่อการบูรณะให้เป็นรูปปราสาทให้มีสวยงามเหมือนเดิม^๘ เพื่อให้

^๗ กรมศิลปากร นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์ Guide to surin national Museum , (กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) ๒๕๕๐) , หน้าที่ ๒๒

^๘ [ออนไลน์] เติริยมบูรณะปราสาทท่งสุรินทร์..<https://www.posttoday.com/social/local/๖๕๗๐๔> สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๕.๐๐ น.

เป็นแหล่งศึกษาด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นไปตามสัญญาจ้าง ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ และสิ้นสุดโครงการในวันที่ ๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ในงบประมาณ ๕๐๗,๕๐๐ บาท และเมื่อปี ๒๕๕๙ สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมาได้ดำเนินการบูรณะ โบราณสถานปราสาททง อีกครั้ง มีการจัดจ้าง ดำเนินการจนแล้วเสร็จ ทั้งนี้คณะกรรมการตรวจการจ้าง ตรวจรับงานโครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปราสาททง ตำบลปราสาททง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา ประธานตรวจการจ้าง พร้อมด้วยคณะกรรมการตรวจการจ้าง ตรวจรับงานโครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปราสาททง ตำบลปราสาททง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (งวดที่๒) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ (งวดที่ ๓) ได้ดำเนินการ ตรวจรับเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ โดยมี นายจารึก วิไลแก้ว ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา ประธานตรวจการจ้าง พร้อมด้วยคณะกรรมการตรวจการจ้าง ตรวจรับงานโครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปราสาททง ตำบลปราสาททง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ทำให้โครงสร้างปราสาทสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นท่ามกลาง ความดีใจและความภาคภูมิใจของ ชาวตำบลปราสาททงโดยทั่วกัน

และในการบูรณะในรอบสองนั้นยังได้ค้นพบ กระดุกโบราณอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นกะโหลกมนุษย์โบราณ กรมศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา ได้ดำเนินการแจ้งส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปเก็บรักษา เพื่อเป็นการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีต่อไป ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นโครงการบูรณะ ปราสาททง ทางตำบลปราสาททง ผู้นำและประชาชนทุกฝ่ายก็จะช่วยในการสนับสนุนรักษาดูแลมรดกอันล้ำค่านี้ไว้ต่อไป

๕. พิธีกรรมบวงสรวงปราสาททง

พิธีกรรมบวงสรวงปราสาททง จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในโครงการบุญประเพณีโบราณสถานปราสาททง ซึ่งประชาชนชาวตำบลปราสาททงจะร่วมกันจัดทำพิธีบวงสรวงปราสาททง โบราณสถานเก่าแก่ขึ้น โดยความร่วมมือกันทำพิธีบวงสรวงปราสาททง มีการเตรียมพร้อม เช่นรำถวายตามประเพณีความเชื่อของคนในชุมชน เพราะปราสาททงเป็นโบราณสถานเก่าแก่อายุราวกว่า ๑,๐๐๐ ปี ทั้งยังเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ตำบลปราสาททง ให้ความเคารพสักการะ หลังเสร็จพิธีบวงสรวงตามประเพณีความเชื่อแล้ว ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการทำพิธีบวงสรวง เป็นประเพณีความเชื่อของคนในพื้นที่ เพราะปราสาททงถือเป็นโบราณสถานเก่าแก่และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในพื้นที่มาช้านานตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันซึ่งที่ผ่านมา ประชาชนก็ได้ร่วมกันทำพิธีบวงสรวง เพื่อเป็นการขอขมาและขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประทับอยู่ในปราสาททง มาอย่างต่อเนื่อง ในปี ๒๕๖๑ ที่ผ่านมานี้ได้จัดขึ้นยิ่งใหญ่กว่าทุกปีโดยได้มีการจัดนิทรรศการให้ความรู้ถึงประวัติความเป็นมาของปราสาท เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรักและหวงแหนในโบราณสถานของชุมชน โดยการนำขององค์การบริหารส่วนตำบลปราสาททง มีกำนันตำบลปราสาททง ผู้นำชุมชน และชุมชนในตำบล ๑๒ หมู่บ้านมาร่วมกัน

จัดกิจกรรมขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ปราสาททอง อำเภอปราสาท จังหวัด สุรินทร์ กรมศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมาได้มอบให้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดูแล หากจัด กิจกรรมใดๆ ในบริเวณปราสาท ทางตำบลจะขออนุญาตทุกครั้งเมื่อถึงเทศกาลสำคัญ เช่น จัดกิจกรรม วัน สงกรานต์ ระหว่างมีนาคม – เมษายน และงานประจำปีของตำบลปราสาททอง ทางองค์การบริหาร ส่วนตำบลจะมีหนังสือถึงกรมศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา เพื่อขอประกอบพิธีทุกครั้งไป

๖. สรุปและวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับปราสาทปราสาททอง เป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญยิ่งของ ชาวตำบลปราสาททอง และชาวบ้านปราสาท เสมือนหนึ่งเป็นลมหายใจของชาวตำบลปราสาททองโดย เล็งถึงคุณค่าและอิทธิพลของปราสาททองที่มีต่อวิถีชีวิตของคน โดยการศึกษาสำรวจโบราณสถาน ปราสาทขอม ปราสาทหิน ปราสาททอง ครั้งนี้ จากการได้ศึกษาและเขียนบทความในครั้งนี้ได้ตระหนัก ถึงคุณค่าของปราสาททองที่มีต่อชุมชนตำบลปราสาททอง โดยการศึกษาจากตำรา เอกสารวิชาการ นักวิชาการ ประชาชน คณะสงฆ์ ข้าราชการ และประชาชนท้องถิ่น โดยสรุปเป็นประเด็นศึกษาโดยภาพ กว้างด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านคติความเชื่อ การสร้างปราสาทขอมเริ่มแรกเป็นการสร้างตามคติความเชื่อของศาสนา พราหมณ์ เพื่อเป็นการ จำลองจักรวาล โดยเฉพาะเมืองสวรรค์ว่ามีอะไรเป็นส่วนประกอบบ้าง ที่เห็น เด่นชัดคือการจำลองเขา ไกรลาสอันเป็นที่ประทับของพระศิวะ หรือเขาพระสุเมรุอันเป็นศูนย์กลางของ จักรวาล ซึ่งแต่ละส่วน ประกอบแฝงไปด้วยคติความเชื่อ

ด้านเอกลักษณ์ท้องถิ่น ทำให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่น ไม่ว่าจะเป็น อาคารบ้านเรือน ที่อยู่ อาศัย แหล่งเรียนรู้ด้านโบราณสถาน เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานทาง ประวัติศาสตร์

ด้านสังคม ทำให้มีความสุขเพราะเกิดการเกรงกลัวต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่กล้าทำผิดต่อคำมั่นสัญญา ที่ให้ไว้ ต่อโบราณสถานนั้นๆ

ด้านชุมชน ยังเป็นสถานที่เพื่อประโยชน์ทางชุมชนด้วย เช่นการจัดกิจกรรมวันสำคัญในตำบล เช่น วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ งานประเพณีประจำปี นอกจากนั้นความงามจากสถาปัตยกรรมที่ สร้างสรรค์ดีแล้ว ก่อให้เกิดสุนทรีย์แก่ผู้พบเห็น ทำให้บุคคลยอมปฏิบัติตาม คล้อยตาม เห็นตาม ในสิ่ง ที่ตนได้พบเห็น มีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏชัดนั้น

ด้านวิถีชีวิตนั้น ทำให้บุคคลเว้นข้อห้าม และ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกา ของสังคม ไม่เอา เปรียบคนอื่น และไม่ทำลายสาธารณสมบัติกลางของชุมชนและประเทศชาติ และใช้วิถีชีวิตอย่าง สอดคล้องกับชุมชน ธรรมชาติ และวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน

หนังสืออ้างอิง

- Michel Petrotchenko, **Angkor temples** the guidebook third edition, printed and bound in Thailand by armrin printing publishing Pcl. ๒๐๑๔ ,
 รศ.ศิริพร สุเมธรัตน์, **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์. ๒๕๕๔
- รศ.ดร.เชษฐ ติงสัญชลี **ประวัติศาสตร์ศิลปะ อินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** รูปแบบ พัฒนาการ ความหมาย,พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ หจก.เรือนแก้วการพิมพ์ ๒๕๖๐
- กรมศิลปากร **ประวัติเมืองสุรินทร์** ,พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ๒๕๕๐.
- ผศ.สุทัศน์ กองทรัพย์, **ประวัติศาสตร์เมืองสุรินทร์** ,พิมพ์ครั้งที่ ๑ สุรินทร์, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐.
- ฉิบตี บัวคำศรี . **ประวัติศาสตร์กัมพูชา หนังสือชุด "อาเซียน "ในมิติประวัติศาสตร์** พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์เมืองโบราณ ๒๕๕๕.
- ก.เมฆสวัสดิ์ **อารยธรรมขอมโบราณ ไม่ใช่บรรพบุรุษของกัมพูชา**.พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ ลูกบาศก์ห้าสิบสี่ ในเครือ บริษัท คิวบ์ ฟิลตี้โพร จำกัด ๒๕๖๐.
- ดร.อชิรัชญ์ ไชยพจน์พานิช. **ศิลปะเวียดและจาม** พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มติชน จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๗.

ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

- <http://www.thaitambon.com/tambon/๓๒๐๕๑๓>
- <https://travel.thaiza.com/guide/๒๑๒๐๔๘/>
- http://prasattanong.go.th/page.php?pagename=data_detail&id=๑๑๗
- <http://surin.kapook.com>
- <http://www.anantasook.com/surin-prasat-tanong/>
- https://www.m-culture.go.th/young/ewt_news.php?nid=๑๖๔&filename=index

ภาพปราสาทพนง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔

ภาพการบูรณะ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

